

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 418/2018-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Poláčkovou, LL.M., Palárikova 88, Čadca, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Čadca sp. zn. 13 C 33/2012 zo 17. januára 2018 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 44/2018, 7 Co 45/2018 z 28. februára 2018 a opravným uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 Co 44/2018, 7 Co 45/2018 z 11. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 13 C 33/2012 zo 17. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

Sťažovateľ podaním z 2. júla 2018 písomne doplnil sťažnosť, pričom namietal porušenie svojich označených práv aj uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 44/2018, 7 Co 45/2018 z 28. februára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a opravným uznesením krajského súdu sp. zn. 7 Co 44/2018, 7 Co 45/2018 z 11. apríla 2018.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľovi bol 11. septembra 2017 doručený rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 C 33/2012 z 10. augusta 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým okresný súd zamietol jeho žalobu o náhradu škody spôsobenej sťažovateľovi pri bezkontaktnej dopravnej nehode. Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že v ten istý deň bolo sťažovateľovi doručené aj dopĺňacie uznesenie okresného súdu sp. zn. 13 C 33/2012 z 31. augusta 2017 (ďalej len „dopĺňacie uznesenie“), ktorým okresný súd sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť intervenientovi trovy konania.

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu aj proti dopĺňaciemu uzneseniu odvolania, o ktorých v sťažnosti uviedol: *„Odvolania boli doručené do elektronickej podateľne súdu o 00:00 hod., teda na hranici dvoch dní 26.09. - 27.09.2017. Nakoľko boli odvolania podané v elektronickej podobe bez autorizácie, sťažovateľ ich doručil súdu v listinnej podobe v najbližší pracovný deň 27.09.2017 o 13:30 hod.“*

3. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 6. októbra 2017 doručil okresnému súdu návrh na odpustenie zmeškania lehoty, keďže *„... jeho advokátke bránil v skoršom spracovaní a podaní odvolaní zlý zdravotný stav, pretože v prvých dňoch odvolacej lehoty nastúpila na domácu liečbu pre seknutie v krížoch, silné bolesti chrbtice a migrény, pre ktoré nedokázala vôbec pracovať.“*

Okresný súd svojím napadnutým uznesením návrh sťažovateľa na odpustenie zmeškanej lehoty zamietol.

4. Podľa názoru sťažovateľa „... situácia, ktorá nastala v jeho prípade, plne odôvodňuje odpustenie zmeškania lehoty, a pokiaľ tak súd napadnutým uznesením neurobil, rozhodol vzhľadom na dôvody ním uvedené arbitrárne, nespravodlivo a vo výsledku privodil stav odmietnutej možnosti sťažovateľa domôcť sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Sťažovateľ považuje uznesenie za arbitrárne, pretože súd prijal závery v rozpore s relevantnou normou (§ 122 Csp), ustálenou súdnou praxou aj v rozpore so skutočným stavom veci. Súd v uznesení nespravodlivo neuznal zlý zdravotný stav advokátky sťažovateľa za dôvod ospravedlňujúci zmeškanie lehoty. Sťažovateľ má takisto pochybnosť, či bol súd kompetentný rozhodovať o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty, pretože podľa novej procesnej úpravy voči zamietajúcemu uzneseniu nie je prípustné odvolanie.“

5. V podaní, ktorým sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť, uviedol: „Uznesením krajského súdu v spojení s opravným uznesením krajského súdu boli odmietnuté odvolania sťažovateľa proti rozsudku okresného súdu a proti dopĺňaciemu uzneseniu okresného súdu z dôvodu ich oneskoreného podania, a to na podklade záverov právoplatného uznesenia okresného súdu, ktorým zamietol návrh sťažovateľa na odpustenie zmeškania lehoty.“

Sťažovateľ vníma ako porušenie svojich práv, že ostal procesne bezbranný proti uzneseniu krajského súdu, ktorý v zhode s okresným súdom nespravodlivo neuznal dôvody, pre ktoré sťažovateľ žiadal o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolaní, ak vôbec túto lehotu zmeškal, pretože o tom sú objektívne pochybnosti.“

6. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Čadca zo dňa 17.01.2018, sp. zn. 13C/33/2012, uznesením Krajského súdu Žilina zo dňa 28.02.2018, sp. zn. 7Co/44/2018, 7Co/45/2018 a opravným uznesením Krajského súdu Žilina zo dňa 11.04.2018, sp. zn. 7Co/44/2018, 7Co/45/2018 bolo porušené.“

II. Uznesenie Okresného súdu Čadca zo dňa 17.01.2018, sp. zn. 13C/33/2012, uznesenie Krajského súdu Žilina zo dňa 28.02.2018, sp. zn. 7Co/44/2018, 7Co/45/2018

a opravné uznesenie Krajského súdu Žilina zo dňa 11.04.2018, sp. zn. 7Co/44/2018, 7Co/45/2018 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

III. Okresný súd Čadca a Krajský súd Žilina sú povinní nahradiť spoločne a nerozdielne [REDAKOVANÉ] ... trovy konania...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. V odôvodnení svojho napadnutého uznesenia okresný súd uviedol: *«Pokiaľ podanie nie je autorizované zaručeným elektronickým podpisom, podanie sa považuje „podmienečne“ za doručené, avšak pod hrozbou jeho ignorovania pri nedoplnení predpísaným spôsobom (§ 125 ods. 2 CSP). Súd v tomto smere poukazuje na skutočnosť, že podanie musí byť súdu doručené do polnoci posledného dňa lehoty, a nie o polnoci.*

Vzhľadom k tomu, že žalobca sa... odvoláva na zhovievavosť odvolacieho súdu, hoci žiadosť adresoval okresnému súdu, súd poukazuje na R 35/2011, podľa ktorého o odpustení zmeškanej lehoty rozhoduje súd prvej inštancie. Súd neodpustil zmeškanie lehoty. Dôvody nevyhodnotil ako preukázateľné, ospravedlniteľné.

V rozpore s ust. § 122 CSP nepodal žalobca návrh na odpustenie zmeškanej lehoty spolu so zmeškanými úkonmi po odpadnutí prekážky. Zo spisového materiálu vyplýva, že žalobca podal odvolania po lehote, dňa 27.09.2017, a až dodatočne dňa 06.10.2017 doručil súdu návrh na odpustenie zmeškanej lehoty.

... plynie záver, že keď žalobca mal objektívnu možnosť podať odvolania dňa 27.09.2017 o 0:00 hod., v tom prípade mal objektívnu možnosť odvolania podať i dňa 26.09.2017 napríklad v čase 23:55, kedy by odvolania boli podané v zákonnej lehote. Z uvedeného je zrejmé, že dôvod uvádzaný právnu zástupkyňou žalobcu (zdravotné dôvody) nie je dôvodom ospravedlniteľným. Zákonná lehota na podanie obidvoch odvolaní uplynula dňa 26.09.2017 o 24:00 hod. Ani na tento deň, ani na predchádzajúci úsek 15-dňovej lehoty nebol predložený objektívny dôkaz, ktorý by ospravedlňoval zmeškanie lehoty (potvrdenia lekára sa týkajú až časového momentu po uplynutí zmeškanej lehoty).

... z celého spisového materiálu je zrejmé, že v tejto sporovej veci písal podania, zastupoval v konaní žalobcu advokátsky koncipient právneho zástupcu žalobcu... vo vzťahu ku ktorému neboli produkované žiadne tvrdenia a dôkazy o objektívnej nemožnosti vyhotoviť v zákonnej 15 - dňovej lehote odvolania.»

12. Krajský súd v odôvodnení uznesenia uviedol: *„Odvolací súd sa pre posúdenie včasnosti podaného odvolania oboznámil s postupom súdu prvej inštancie pri doručovaní písomností a dospel k záveru, že v danom prípade boli splnené všetky podmienky pre platné doručenie rozsudku a dopĺňacieho uznesenia v zmysle § 110 ods. 1, § 111 ods. 1, § 223*

ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie pri doručovaní písomností žalobcovi (rozsudku a doplnacieho uznesenia) postupoval v zmysle citovaných zákonných ustanovení o doručovaní, keď tieto boli doručované jeho zvolenému právnomu zástupcovi do vlastných rúk.

Odvolacia lehota je procesnou lehotou, čo znamená, že začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po dni, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, t.j. po dni doručenia rozhodnutia. Na zachovanie tejto procesnej lehoty stačí, ak je odvolanie podané v posledný deň lehoty osobne na súde alebo odovzdané orgánu, ktorý je povinný ho doručiť (najčastejšie pošta).

Napadnutý rozsudok bolo žalobcovi doručený dňa 11.09.2017. Od nasledujúceho dňa po doručení mu začala v zmysle § 362 ods. 1 CSP plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania. Odvolacia lehota uplynula dňa 26.09.2017 o 24.00 hod. Odvolanie podal žalobca formou elektronického podania bez autorizácie zaručeným elektronickým podpisom dňa 27.09.2017 o 00.00 hod., teda po uplynutí odvolacej lehoty. Žiadosť žalobcu o odpustenie zmeškania lehoty bola okresným súdom zamietnutá uznesením č. k. 13C/33/2012-446 zo dňa 17.01.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 24.01.2018.“

III.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu

13. Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09).

14. Za zjavne neopodstatnený návrh treba považovať teda aj návrh v prípade, ak (i) namietaný zásah nespadá do rozsahu daného základného práva alebo (ii) medzi zásahom a referenčnou normou chýba dostatočná relevantná súvislosť (m. m. II. ÚS 346/2018).

15. Jadrom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd mu na základe nezákonných dôvodov neodpustil zmeškanie lehoty, čo spôsobilo, že sťažovateľ nemohol konať pred súdom, a teda okresný súd porušil jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

16. Ústavný súd otvára argumentáciu tým, že je potrebné rozlišovať (i) nárokový prístup k súdu na jednej strane a možnosť získať (ii) nenárokový prístup k súdu na základe širšej diskrecie súdu na strane druhej. Ústavný súd už uviedol (bod 15 uznesenia sp. zn. II. ÚS 30/2016), že nedodržanie lehoty a odpustenie zmeškania lehoty sú odlišné právne inštitúty, čo vo svojej judikatúre reflektuje aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Pretože v druhom uvedenom inštitúte ide o právne posúdenie veci, najvyšší súd nezahŕňa odpustenie lehôt do rozsahu § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (2 Cdo 50/2002 – Zo súdnej praxe 1/2003, s. 2, 5 Cdo 288/2009).

17. Rozhodovanie o odpustení lehoty je druh skutkového, „mini-meritórneho“ rozhodovania, ktorého predmetom je posúdiť okolnosti zmeškania lehoty. To však samozrejme neznamená, že takého rozhodovanie môže byť svojvoľné. Ide svojím spôsobom o mimoriadny opravný prostriedok, pretože ide o rozhodovanie o právoplatnom rozhodnutí.

Zmyslom odpustenia lehoty je umožniť strane vykonať procesný úkon, keď ho objektívne nemohla vykonať. Ide teda o vyváženie medzi takpovediac zákazom požadovať nemožné na jednej strane a ochranou druhej procesnej strany na strane druhej.

18. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha

interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. II. ÚS 386/2017, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

19. Právna úprava v Civilnom sporovom poriadku (ďalej len „CSP“) je neobvyklá tým, že umožňuje samosudcovi či samosudkyni rozhodnúť o tom, či umožní opravný prostriedok proti vlastnému rozhodnutiu. Aj z tohto pohľadu musí byť odôvodnenie presvedčivé.

20. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že odvolania, ktorých sa návrh na odpustenie zmeškanej lehoty týkal, smerovali proti rozsudku okresného súdu, ktorý už bol vo veci žaloby sťažovateľa o náhradu škody v poradí tretím rozsudkom. Ústavný súd po preskúmaní sťažnostnej argumentácie a napadnutého uznesenia okresného súdu dospel k záveru, že okresný súd by síce za určitých podmienok mohol postupovať tak, že uzná dôvody práceneschopnosti na strane sťažovateľa, ktoré viedli k zmeškaniu lehoty na podanie odvolania, avšak vzhľadom na všetky súdu známe skutočnosti dôvodne nepovažoval zmeškanie lehoty na podanie odvolania za okolnosť hodnú osobitného zreteľa. Okresný súd správne poukázal aj na skutočnosť, že sťažovateľ nepripojil k návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty samotný zmeškaný úkon, čo je v zmysle § 122 CSP obligatórnou podmienkou pre vydanie rozhodnutia o odpustení zmeškanej lehoty.

Napokon ústavný súd poznamenáva, že právne, ale aj faktické ustráženie lehoty patrí k hlavným advokátskym čnostiam, ako uvádza prof. Filip: „Ne náhodou se také říká, že po palmární knize je kalendář nejdůležitější pomůckou advokáta, pro ostatní právníky (ty bez palmární knihy) možná tedy tou nejdůležitější.“ [FILIP, J. Prezidentské volby v roce 2003 a počítání času v ústavním právu. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2003, č. 1,

s. 59. Dostupné na internete: <https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/8063> (m. m. II. ÚS 346/2018)].

21. Ústavný súd konštatuje, že relevantná súvislosť medzi namietaným rozhodnutím a referenčnými právami nenadobudla intenzitu potrebnú pre prijatie veci na ďalšie konanie, a preto ju odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu

22. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu uviedol: *«Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že krajský súd rozhodoval v zhode s okresným súdom, tvrdí tak preto, že zákon - konkrétne ust. §§ 122, 357 a 386 písm. a) Civilný sporový poriadok (ďalej aj „Csp“) krajskému súdu nezakladajú kompetenciu rozhodnúť ako odvolací súd o odpustení zmeškania lehoty inak a opačne než o ňom rozhodol okresný súd. Je tomu tak, pretože sťažovateľ nemal právo podať proti uzneseniu okresného súdu odvolanie, na základe ktorého by krajský súd mohol ohľadom zmeškania lehoty rozhodovať ako odvolací súd.»*

23. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodoval výlučne o podanom odvolaní (tak, ako okresný súd rozhodoval výlučne o návrhu na odpustenie zmeškanej lehoty). Krajský súd vyhodnotil, že odvolanie, ktoré mu okresný súd predložil v súlade s § 377 CSP, bolo podané oneskorene.

Krajský súd správne v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol: „Na zachovanie tejto procesnej lehoty stačí, ak je odvolanie podané v posledný deň lehoty osobne na súde alebo odovzdané orgánu, ktorý je povinný ho doručiť (najčastejšie pošta).

Odvolanie podal žalobca formou elektronického podania bez autorizácie zaručeným elektronickým podpisom dňa 27.09.2017 o 00.00 hod., teda po uplynutí odvolacej lehoty. “

24. Pretože v danom prípade krajský súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená námietka

odňatia možnosti konať pred súdom je zjavne neopodstatnená, takže nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s možným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nesúhlas sťažovateľa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu nezakladá dôvod na vyslovenie porušenia jeho práv a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

25. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. septembra 2018